Dosar nr.2p/s-193/24
2-24036743-12-2p/s-03042024-1

HOTĂRÂRE
În numele legii

18 noiembrie 2024 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Centru
Instanța de judecată compusă din:
Președintele ședinței
Judecătorul Octavian Dvornic
Grefier Adriana Caraman, Daniela Odajiu

Cu participarea
Petiționarului *****,
reprezentatului persoanei interesate, Pretura sec. Botanica mun. Chișinău, Aurel Berdilo care acționează în baza procurii,
reprezentantului persoanei în privința căreia se solicită instituirea măsurii de ocrotire judiciară sub forma tutelei, avocatul Verebceanu Sergiu care acționează în baza deciziei coordonatorului Oficiului teritorial ACC al consiliului Național pentru Asistență juridică Garantată de stat nr.1248/ACC din 16.04.2024 și în baza mandatului nr. MA 2144063 din 05 iunie 2024
în prezența persoanei *****,

în lipsa persoanelor interesate ***** și *****

a examinat în sediul instanței, în procedură specială, în ședință de judecată publică, pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către petiționarul *****, persoane interesate ***** și *****, Pretura sect. Botanica mun. Chișinău privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară sub formă de tutelă în privința lui *****,

a c o n s t a t a t:

Argumentele participanților la proces:

La 03 aprilie 2024, petiționarul ***** a depus cerere privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară sub formă de tutelă în privința fratelui ***** și numirea sa în calitate de tutore.
În motivarea acțiunii a indicat că, ***** este fratele lui ***** cu care domiciliază împreună pe adresa din mun. Chișinău str. ***** și care suferă de o maladie psihică cronică.
În cerere se mai indică faptul că ambii părinți sunt decedați, iar în decembrie 2022 a decedat și fratele mai mare Vartic Nicolai.
Se mai indică că ***** mai are încă doi frați ***** și ***** care sunt stabiliți peste hotarele țării.

Petiționarul mai indică faptul că după decesul mai sale, ***** domiciliază pe aceiași adresă cu acesta și care îi acordă asistență și îngrijire necesare.

Mai notează că ***** suferă de o boală psihică cronică, stă la evidența Spiytalului Clinic de Psihiatrie și deține grupa I de invaliditate. La momentul actual fratele nu are rude de gradul întâi care ar putea să-l îngrijească, astfel părinții sunt decedați, iar ceilalți frați sunt plecați cu domiciliul permanent peste hotare.

Prin cererea înaintată indică faptul că ***** nu poate conștientiza și dirija acțiunile sale și este necesar de a institui tutela asupra acestuia .

Petiționarul susține că ***** a rămas să locuiască în grija fratelui ***** iar procesul de îngrijire aste îngreunat din cauza că bolnavul este invalid din copilărie, suferă de o maladie psihică cronică, nu conștientizează acțiunile sale.

În acțiunea depusă se mai indică faptul că la data de 04 martie 2024, Centrul de medicină legală, a efectuat expertiza psihiatrică extrajudiciară, iar prin Raport de expertiză extrajudiciară nr. 202435A0129 s-a stabilit că ***** suferă de maladie psihică cronică: *****. Nu poate conștientiza acțiunile sale, nu poate participa în ședința de judecată. Pronosticul pe termen lung în vederea unei ameliorări semnificative sau însănătoșiri este mai mult decât rezervat.

Solicită să fie instituită în privința lui ***** IDNP ***** cu dom. în mun. Chișinău, str. ***** măsura de ocrotire judiciară și să fie desemnat în calitate de tutore a lui ***** - ***** , IDNP *****.

În cadrul ședinței de judecată petiționarul ***** a susținut cererea înaintată și a solicitat instituirea măsurii de ocrotire în privința lui ***** pentru un termen de 10 ani, să fie desemnat în calitate de tutore a lui *****.

Reprezentantul persoanei asupra căreia se solicită instituirea tutelei ***** – avocatul Verebceanu Sergiu în ședința de judecată a solicit admiterea cererea privind instituirea tutelei asupra lui ***** pe un termen de 10 ani.

Reprezentatul persoanei interesate Autoritatea Tutelară, Pretura sect. Botanica, Berdilo Aurel în ședința de judecată a susținut cererea depusă și a considerat oportun aplicarea măsurilor de ocrotire judiciară și de a institui tutela asupra lui ***** pentru o perioadă de până la 10 ani.

În ședința de judecată, în prezența avocatului, precum și a participanților la proces, instanța a încercat să discute cu *****, însă aceasta se abătea de la întrebările adresate, nu se orienta în situație.

Persoanele interesate ***** și *****, în ședința de judecată nu s-au prezentat, procedura de citare a fost efectuată, instanța a considerat posibil examinarea cauzei în lipsa acestora.

Aprecierea instanței de judecată.

Audiind explicațiile părților la proces asupra cererii formulate, studiind materialele dosarului, verificând argumentele expuse în cererea înaintată în raport cu argumentele participanților expuse în ședința de judecată, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite cererea înaintată de către ***** și a institui măsura de ocrotire judiciară sub formă de tutelă în privința lui *****, pentru următoarele considerente.

Potrivit dispoziţiilor art.130 alin.(1) Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art. 240 alin.(1) Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.

În conformitate cu art.239 Cod de procedură civilă, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată.Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

În conformitate cu art.279 alin.(1) lit.e) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească examinează în procedură specială cauze cu privire la măsurile de ocrotire contractuale şi judiciare.

Articolul 308^7 Cod de procedură civilă stabilește că, în cadrul examinării cauzei în fond, instanţa de judecată audiază petiţionarul, persoana fizică, cu excepţia cazului cînd s-a pronunţat încheierea de a nu audia persoana, conform art.308^1 , precum şi ceilalţi participanţi. Cauza se examinează în şedinţă secretă, cu excepţia cazului cînd la ea pot asista alte persoane enumerate la art.48^{30} alin. (1) din Codul civil.

Iar, potrivit art.65 alin.(1) Cod civil, persoana fizică care a atins majoratul sau care a dobîndit capacitate deplină de exerciţiu pe altă cale legală şi care, în urma unei boli mintale ori a unei deficienţe fizice, mintale sau psihologice, nu poate, în mod deplin, conştientiza acţiunile sale ori exprima voinţa poate beneficia de o măsură de ocrotire, instituită în funcţie de starea sau situaţia sa.

La rândul său, potrivit art.92 Cod civil, măsura de ocrotire judiciară poate fi instituită de către instanţa de judecată doar în cazul în care aceasta este necesară şi dacă persoana nu este ocrotită suficient prin aplicarea dispoziţiilor legale privind obligaţia de întreţinere a soţului şi a rudelor, privind regimul bunurilor comune ale soţilor, privind asistenţa la luarea deciziei sau prin mandatul de ocrotire în viitor a persoanei respective. Măsura de ocrotire judiciară trebuie să fie individualizată şi proporţională gradului în care, în urma unei boli mintale sau deficienţe fizice, mintale sau psihologice, persoana nu îşi poate conştientiza acţiunile ori exprima voinţa.

Conform art.94 alin.(1) lit.d) Cod civil, cererea de instituire a măsurii de ocrotire judiciare poate fi depusă de către ruda sau afinul persoanei indicate la lit.a).

Astfel, instanța de judecată a constatat că petiționarul ***** și persoana fizică ***** sunt frați, fapt confirmat prin copia certificatelor de naștere și a buletinelor de identitate anexate la dosar.(f.d.5-10).

În ședința de judecată, s-a constatat că potrivit buletinului de identitate, ***** s-a născut la 23 ianuarie 1990 și deține viza înregistrată în mun. Chișinău str. *****.(f.d.5)

Potrivit Raportului de Expertiză Extrajudiciară nr.202435A0414 din 04 martie 2024 s-a stabilit că „expertizatul ***** suferă maladie psihică cronică: ”*****”, care se manifestă prin : insuficiență pronunțată a cunoștințelor generale, scăderea severă a memoriei, aplatizarea reacțiilor emoționale, gândirea concret situațională, primitivă, interese limitate, raționamente primitive, superficiale, lipsa atitudinii critice față de starea sa, a sănătății și comportament.

Numitul ***** ca urmare a maladiei psihice cronice nu poate conștientiza acțiunile sale, nu este apt de a exprima deliberat voința sa în aprobarea decizională, conform stării psihice necesită supraveghere și îngrijire permanentă, este strict necesar reprezentarea persoanei la încheierea actelor juridice atât patrimoniale, cât și cu caracter personal, ea având discernământul psihic abolit în totalitate.

Reieșind din starea psihică ***** nu poate participa în ședința de judecată la momentul actual.

Având în vedere stadiul dezvoltării științei, este puțin probabil că starea lui ***** se va îmbunătăți, maladie psihică cronică de care suferă sus-numita este o boală ireversibilă, pronosticul pe termen lung în vederea unei ameliorări semnificative sau însănătoșiri este mai mult ca rezervat” (f.d.11-14).

Instanța de judecată reține că persoana în privința căreia se solicită instituirea măsurii de ocrotire judiciară a împlinit vârsta de 18 ani.

Se atestă că, petiționarul ***** a inițiat în instanță o procedură cu privire la instituirea măsurii de ocrotire judiciară în privința fratelui său, cu desemnarea sa, în calitate de tutore al lui *****.

Un factor important în ce privește admiterea sau respingerea solicitării petiționarului în privința desemnării în calitate de tutore a lui ***** este și faptul că persoanele interesate ***** și ***** deși au fost citați în ședința de judecată aceștia nu s-au prezentat, însă prin cererea semnată și expediată prin intermediul poștei electronice a judecătorie Chișinău sediul centru la 10 septembrie 2024 au menționat că nu pot fi prezenței în ședință pe motiv că ambii sunt la muncă peste hotare, iar în calitate de frați și-au exprimat acordul cu privire la numirea fratelui-***** în calitate de tutore în privința fratelui *****.(f.d 46)

Potrivit art.93 Cod civil, măsura de ocrotire judiciară poate fi instituită în privinţa unei persoane cu capacitate deplină de exerciţiu. Cererea privind instituirea măsurii de ocrotire judiciare poate fi depusă şi în privinţa unui minor care nu are capacitate deplină de exerciţiu, dar care a împlinit vîrsta de 17 ani. În acest caz, măsura de ocrotire judiciară se va considera instituită doar din data la care persoana devine majoră.

Din sensul normelor legale citate mai sus derivă că, măsurile de ocrotire judiciară pot fi instituite doar în privința unei persoane cu capacitate deplină de exercițiu, care a atins majoratul sau care a dobîndit capacitate deplină de exerciţiu pe altă cale legală şi care, în urma unei boli mintale ori a unei deficienţe fizice, mintale sau psihologice, nu poate, în mod deplin, conştientiza acţiunile sale ori exprima voinţa poate beneficia de o măsură de ocrotire, instituită în funcţie de starea sau situaţia sa.

Astfel, se reține că, în speță, cererea de instituire a măsurii de ocrotire judiciară au fost depusă cu respectarea condițiilor sus enunțate, așa cum, prin raportul de expertiză extrajudiciară nr.202435A0129 din 04 martie 2024, întocmit de Centrul de Medicină Legală se constată că, persoana expertizată expertizatul ***** suferă maladie psihică cronică ”*****”, care se manifestă prin: insuficiență pronunțată a cunoștințelor generale, scăderea severă a memoriei, aplatizarea reacțiilor emoționale, gândirea concret situațională, primitivă, interese limitate, raționamente primitive, superficiale, lipsa atitudinii critice față de starea sa, a sănătății și comportament.

Potrivit art.102 Cod civil, în privinţa persoanei care, fără a fi lipsită complet de discernământ, are nevoie, în temeiul dispoziţiilor art.65 alin.(1), să fie asistată în mod continuu poate fi instituită măsura de ocrotire judiciară sub forma curatelei. Curatela se instituie doar dacă prin ocrotirea provizorie nu se va putea asigura ocrotirea suficientă a persoanei. În privinţa persoanei care, în temeiul dispoziţiilor art.65 alin.(1), trebuie să fie reprezentată în mod continuu poate fi instituită măsura de ocrotire judiciară sub forma tutelei. Tutela se instituie doar dacă nici prin ocrotirea provizorie şi nici prin curatelă nu se va putea asigura ocrotirea suficientă a persoanei.

Iar conform art.103 Cod civil, instanţa de judecată stabileşte termenul pentru care se instituie măsura de ocrotire judiciară sub forma curatelei sau tutelei, care poate fi de maximum 5 ani.

Prin derogare de la alin.(1), în cazul instituirii tutelei, instanţa de judecată, în baza raportului de expertiză psihiatrică care confirmă că, avînd în vedere stadiul dezvoltării ştiinţei, nu există semne vădite că starea persoanei se va îmbunătăţi, poate stabili, prin hotărîre motivată, un termen de pînă la 10 ani.

Cum urmează din înscrisurile cauzei, ***** suferă de maladie psihică cronică: ”Retar menta sever ”, care se manifestă prin : insuficiență pronunțată a cunoștințelor generale, scăderea severă a memoriei, aplatizarea reacțiilor emoționale, gândirea concret situațională, primitivă, interese limitate, raționamente primitive, superficiale, lipsa atitudinii critice față de starea sa, a sănătății și comportament.

Ca urmare a maladiei psihice cronice nu poate conștientiza acțiunile sale, nu este apt de a exprima deliberat voința sa în aprobarea decizională, conform stării psihice necesită supraveghere și îngrijire permanentă, este strict necesar reprezentarea persoanei la încheierea actelor juridice atât patrimoniale, cât și cu caracter personal, ea având discernământul psihic abolit în totalitate.

Reieșind din starea psihică ***** nu poate participa în ședința de judecată la momentul actual.

Având în vedere stadiul dezvoltării științei, este puțin probabil ca starea lui ***** se va îmbunătăți, maladie psihică de care suferă sus-numita este o boală ireversibilă, pronosticul pe termen lung în vederea unei ameliorări semnificative sau însănătoșire este mai mult ca rezervat.”

Totodată, instanța atestă că ***** este o persoană majoră, însă ținând cont de maladia de care suferă și măsura de ocrotire judiciară instituită, se impune concluzia de a dispune privarea de dreptul la vot a cet. ***** cu expedierea unei copii de pe prezenta hotărâre Comisiei Electorale Centrale, or în conformitate cu art. 308^{11} alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, la instituirea măsurii de ocrotire judiciare, instanţa de judecată, obligatoriu, se pronunţă cu privire la privarea dreptului la vot stabilit de Codul electoral. Persoana este privată de dreptul la vot dacă nu întruneşte unul sau mai multe din următoarele criterii: a) persoana înţelege informaţiile relevante pentru decizia pe care trebuie să o ia; b) persoana apreciază implicaţiile acestor informaţii pentru propria ei situaţie; c) persoana are capacitatea de a compara opţiunile disponibile; d) persoana poate alege opţiunea dorită. Hotărârea definitivă a instanţei de judecată prin care persoana este privată de dreptul la vot, precum şi hotărârea definitivă de ridicare a interdicţiei de a vota se aduc la cunoştinţa Comisiei Electorale Centrale.

Din aceste considerente, instanța de judecată va admite cererea privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară sub forma tutelei față de *****, pe un termen de 10 ani.

Referitor la candidatura propusă pentru a fi desemnată în calitate de tutore, se reține că prin declarațiile petiționarului s-a stabilit că ***** este îngrijit în totalitate de fratele său *****.

Totodată prin cererea semnată de către frații ***** și *****, ultimii au confirmat că sunt de acord ca fratele lor ***** să fie tutorele lui ***** care este invalid de gradul I și are nevoi de îngrijiri întru cât părinții lor sunt decedați.

În ședința de judecată fiind cercetat dosarul personal a persoanei ***** deținut de către Autoritatea tutelară, Pretura sectorului Botanica Primăria mun. Chișinău s-a reținut că în actul de verificare a condițiilor de trai efectuate la 22 octombrie 2024 s-a stabilit că ***** an. ***** locuiește în casă de locuit individuală alcătuită din trei camere cu spațiul locativ 79 m.p. situată mun. Chișinău str. *****. Casa de locuit individuală este dotată cu energie electrică, apă, canalizare. La gaze naturale nu este conectată. Condițiile sanitar igienice coincid parțial normelor
.

Corespunzător în ancheta socială întocmită de către comisia de examinare a condițiilor locative s-a menționat faptul ***** în componența familiei ***** locuiește în imobilul situat mun. Chișinău str. *****. În urma vizite asistentului social la adresa sus menționată s-a constatat că într-o ogradă locuiesc doi frați în case diferite. În cea de a doua cară părintească locuiește fratele cel mic *****, persoană cu dizabilitate severă care este incapabil de a se auto deservi și servi. Are nevoie în permanență de ajutorul și de supravegherea din partea altei persoane.

Familia se confruntă cu probleme de sănătate și de ordin financiar. Familia a fost informată despre serviciile prestate direcției DAS Botanica de care poate beneficia la necesitate.

Potrivit informației din banca centrală de date a instituției publică Cadastrul Bunurilor imobile pe numele persoanei cu IDNP ***** nu este înscris dreptul de proprietatea asupra bunurilor imobile din republica Moldova.

Astfel, conform dispozițiilor art.106 alin.(1) Cod Civil, sarcina curatelei şi tutelei poate fi îndeplinită doar de persoana care nu se află în una din incompatibilităţile prevăzute la art.55 alin.(4).

Iar potrivit art.55 alin.(4) Cod civil, nu poate fi tutore sau curator: a) minorul; b) persoana supusă unei măsuri de ocrotire judiciare; c) cel decăzut din drepturile părinteşti; d) cel declarat incapabil de a fi tutore sau curator din cauza stării de sănătate; e) cel căruia, din cauza exercitării necorespunzătoare a obligaţiilor de adoptator, i s-a anulat adopţia; f) cel căruia i s-a restrîns exerciţiul unor drepturi politice sau civile, fie în temeiul legii, fie prin hotărîre judecătorească, precum şi cel cu rele purtări; g) cel ale cărui interese vin în conflict cu interesele minorului pus sub tutelă sau curatelă; h) cel înlăturat prin act autentic sau prin testament de către părintele care exercita singur, în momentul morţii, ocrotirea părintească; i) cel căruia i s-a revocat calitatea de tutore, curator sau ocrotitor provizoriu din culpa sa; j) cel care se află în relaţii de muncă cu instituţia în care este internată persoana asupra căreia se instituie tutela sau curatela.

Analizând circumstanțele de fapt ale speței în coraport cu norma legală citată mai sus, instanța de judecată constată că, ***** nu cade sub incidența incompatibilităților stabilite la art.55 alin.(4) Cod civil, întrunind condițiile stabilite de lege pentru a fi desemnat în această calitate de tutore.

În conformitate cu prevederile art.302 alin.(1) lit. a) Cod de procedură în procedura privind măsurile de ocrotire se examinează cauzele de instituire, reînnoire sau revocare a unei măsuri de ocrotire judiciare (ocrotire provizorie, tutelă sau curatelă).

La art.307 alin.(2) Codul de procedură civilă stipulează că la cerere se va anexa raportul de expertiză extrajudiciară psihiatrică a persoanei în privinţa căreia se solicită instituirea măsurii de ocrotire, eliberat cu cel mult 2 luni înainte de data depunerii cererii.

Prin urmare reieşind din cele sus menţionate, instanţa de judecată atestă că potrivit Raportului de expertiza extrajudiciară ***** nu are semne vădite că starea persoanei se va îmbunătăţi, respectiv va stabili termenul de instituire a măsurii de ocrotire judiciară pe un termen de 10 ani.

Potrivit prevederilor art.128 Codul civil, sub rezerva dispoziţiilor art.127 alin.(2), persoana supusă măsurii de ocrotire judiciare sub forma tutelei este reprezentată în actele juridice necesare administrării patrimoniului său conform art.131-145 Cod civil.

Sintetizând cele expuse mai sus și examinând probatoriul administrat la dosar prin raportarea acestuia la prevederile art.118, 121–122 Codul de procedură civilă, instanţa conchide necesar de a admite cererea înaintată de către Martic Mihail privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară sub forma tutelei în privinţa lui *****, în vederea ocrotirii, reprezentării

drepturilor şi intereselor patrimoniale şi nepatrimoniale ale acesteia la fel va fi desemnată petiţionara.

În conformitate art. 102-105 Cod civil, art. 238-240 Cod de procedură civilă, instanța de judecată,-

h o t ă r ă ș t e:

Se admite cererea înaintată de către ***** privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară sub formă de tutelă în privința lui *****.

Se instituie măsura de ocrotire judiciară sub formă de tutelă în privinţa lui *****, născut la *****, IDNP *****, domiciliat în mun. Chișinău, str. *****.

Se desemnează *****, născut la 15.02.1988, IDNP *****, domiciliat în mun. Chișinău, str. *****, în calitate de tutore în privința fratelui *****, pe un termen de 10 ani.

Se privează *****, născut la *****, IDNP *****, de dreptul la vot stabilit de Codul electoral.

Hotărârea definitivă a instanței de judecată prin care persoana este privată de dreptul la vot se aduce la cunoștința Comisiei Electorale Centrale.

Hotărârea cu drept de apel în termen de 30 zile la Curtea de Apel Chișinău, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Președintele ședinței
Judecătorul Octavian Dvornic